

Anonymizovaná verze

Překlad

C-199/24 – 1

Věc C-199/24

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

13. března 2024

Předkládající soud:

Attunda tingsrätt (Švédsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

1. března 2024

Žalobce:

ND

Žalovaná:

Garrapatica AB

ATTUNDA TINGSRÄTT [omissis]
[omissis]

ÚČASTNÍCI ŘÍZENÍ

Žalobce

ND

Žalovaná

Garrapatica AB, [omissis]
Stockholm

[omissis]

VĚC

Náhrada újmy [mimo jiné]; nyní otázka, zda je namístě podat Soudnímu dvoru Evropské unie žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

[*omissis*]

Tingsrätten (dále jen „okresní soud“) vydává toto

USNESENÍ

- 1 Okresní soud rozhodl na základě článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie požádat Soudní dvůr Evropské unie o rozhodnutí o předběžné otázce [*omissis*].
- 2 Okresní soud prohlašuje, že řízení ve věci se přerušuje do doby, než soud obdrží rozhodnutí Soudního dvora o předběžné otázce.

[*omissis*]

ŽÁDOST O ROZHODNUTÍ O PŘEDBĚŽNÉ OTÁZCE

Spor

Garrapatica AB vede databázi Lexbase a zveřejňuje v ní osobní údaje osob, které byly účastníky trestního řízení. Myndigheten för press, radio och tv (švédský Úřad pro tisk a rozhlasové a televizní vysílání) [nyní Mediemyndigheten; Švédská mediální agentura] vydal pro databázi Lexbase tzv. „*utgivningsbevis*“ (osvědčení skutečnosti, že neexistuje žádná právní překážka zveřejnění, které zajišťuje ústavněprávní ochranu; „osvědčení o zákonnosti zveřejnění“). Dne 17. ledna 2011 byl ND odsouzen za spáchání trestného činu, přičemž příslušné rozhodnutí o odsouzení bylo k dispozici v Lexbase až do února 2024. Rozhodnutí o odsouzení bylo vyškrtáno z veřejného rejstříku trestů.

Spor se týká otázky, zda je Garrapatica AB povinna zaplatit náhradu újmy za porušení obecného nařízení Evropské unie o ochraně osobních údajů [nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. 2016, L 119, s. 1, oprava Úř. věst. 2018, L 127, s. 2); dále jen „nařízení GDPR“] a jiných ustanovení právních předpisů upravujících zpracování osobních údajů. ND navrhol, aby byla společnosti uložena povinnost zaplatit náhradu újmy ve výši 300 000 SEK, navýšenou o příslušné úroky. Garrapatica AB tento návrh rozporovala a tvrdila, že nařízení GDPR se nepoužije, neboť na databázi Lexbase se vztahuje osvědčení o zákonnosti zveřejnění. Společnost však připustila, že odmítla odstranit osobní údaje ND na jeho žádost před tím, než byly tyto osobní údaje vymazány v rámci rutinních interních postupů čištění dat ve

společnosti. Garrapatica AB připustila, že zaplacení náhrady újmy ve výši 20 000 SEK je přiměřené *per se*.

Právní rámec

Yttrandefrihetsgrundlagen a dataskyddslagen

Yttrandefrihetsgrundlagen (1991:1469) [ústavní zákon (1991:1469) o svobodě projevu; dále jen „zákon o svobodě projevu“] je jedním z tzv. „mediegrundlagar“ (ústavní mediální zákony) ve Švédsku a obsahuje ustanovení týkající se ústavněprávní ochrany zejména rozhlasového a televizního vysílání, jakož i některých internetových stránek. Účelem je v tomto ohledu zajistit svobodu projevu. Podle kapitoly 1 článku 4 zákona o svobodě projevu se ústavní předpisy o přenosu programů použijí na jistý typ databází, pokud je daná činnost předmětem osvědčení o zákonnosti zveřejnění. V projednávané věci bylo pro Lexbase vydáno osvědčení o zákonnosti zveřejnění, což znamená, že se na tuto databázi vztahuje ústavněprávní ochrana.

Podle prvního pododstavce kapitoly 1 oddílu 7 lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning [zákon (2018:218) o doplňkových ustanoveních k unijnímu nařízení GDPR; dataskyddslagen (dále jen „zákon o ochraně údajů“)] se nařízení GDPR nepoužije, pokud by to bylo v rozporu s tryckfrihetsförordningen (ústavní zákon o svobodě tisku; dále jen „zákon o svobodě tisku“) nebo zákonem o svobodě projevu. Podle druhého pododstavce tohoto ustanovení se některé články nařízení GDPR nevztahují na zpracování osobních údajů prováděné zejména pro novinářské účely.

Z kapitoly 1 článku 14 zákona o svobodě projevu vyplývá, že žádný veřejný subjekt nemůže přijmout opatření proti osobě, která v určitém programu zneužila svobody projevu nebo se na takovém zneužití podílela, popřípadě z takového důvodu přijmout opatření proti tomuto programu, nestanoví-li tento zákon jinak. Kromě toho z kapitoly 1 článku 11 uvedeného zákona vyplývá, že veřejný subjekt není oprávněn zakázat veřejný přenos, zveřejnění nebo šíření programu nebo takovému přenosu, zveřejnění nebo šíření bránit z důvodu jeho obsahu, nemá-li takové opatření oporu v tomto zákoně.

Náhrada újmy za zneužití svobody projevu z důvodu obsahu určitého programu může – podle kapitoly 9 článku 1 zákona o svobodě projevu – vycházet pouze ze skutečnosti, že programem, který je předmětem žalovaného nároku, došlo ke spáchání trestného činu týkajícího se svobody projevu. Identifikace určité osoby jako osoby páchající trestnou nebo trestuhodnou činností či jiné sdělení informací, které by mohly vystavit jinou osobu pohrdání ostatních, naplňuje skutkovou podstatu trestného činu pomluvy a představuje porušení svobody projevu ve smyslu kapitoly 5 článku 1 zákona o svobodě projevu a kapitoly 7 článku 3 nařízení o svobodě tisku (1949:105). Nejedná se však o postižitelné jednání, pokud bylo sdělení informací o dané věci vzhledem k okolnostem odůvodněné a pokud osoba, která tyto informace sdělila, může prokázat, že tyto informace

byly pravdivé nebo se na základě přiměřených důvodů domnívala, že se jedná o pravdivé informace.

Narizení GDPR

Článek 10 nařízení GDPR stanoví, že zpracování osobních údajů týkajících se odsouzení v trestních věcech a trestných činů na základě čl. 6 odst. 1 se může provádět pouze pod dozorem orgánu veřejné moci, nebo pokud je povoleno právem Unie nebo členského státu poskytujícím vhodné záruky, pokud jde o práva a svobody subjektů údajů. Jakýkoli souhrnný rejstřík trestů může být veden pouze pod dozorem orgánu veřejné moci.

Článek 17 nařízení GDPR stanoví, že subjekt údajů má právo na to, aby správce bez zbytečného odkladu vymazal osobní údaje, které se daného subjektu údajů týkají, mimo jiné pokud osobní údaje již nejsou potřebné pro účely, pro které byly shromážděny nebo jinak zpracovány.

Kdokoli, kdo v důsledku porušení nařízení GDPR utrpěl hmotnou či nehmotnou újmu, má podle článku 82 tohoto nařízení právo obdržet od správce nebo zpracovatele náhradu utrpěné újmy.

Z článku 85 odst. 1 nařízení GDPR vyplývá, že členské státy uvedou prostřednictvím právních předpisů právo na ochranu osobních údajů podle tohoto nařízení do souladu s právem na svobodu projevu a informací, včetně zpracování pro novinářské účely a pro účely akademického, uměleckého či literárního projevu. Bod 153 odůvodnění uvádí, že právo členského státu by měl[o] uvádět pravidla upravující svobodu projevu a informací, včetně novinářského, akademického, uměleckého nebo literárního projevu, do souladu s právem na ochranu osobních údajů podle tohoto nařízení. Kromě toho by členské státy měly přijmout legislativní opatření stanovující výjimky a odchylky nezbytné pro vyvážení těchto základních práv.

Pro zpracování pro novinářské účely nebo pro účely akademického, uměleckého či literárního projevu členské státy rovněž stanoví, v souladu s čl. 85 odst. 2 nařízení GDPR, odchylky a výjimky z vybraných kapitol tohoto nařízení, pokud je to nutné k uvedení práva na ochranu osobních údajů do souladu se svobodou projevu a informací.

Nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce

Podle článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie může vnitrostátní soud požádat Soudní dvůr Evropské unie o rozhodnutí o předběžné otázce. Možnost požádat o rozhodnutí o předběžné otázce předpokládá, že vyvstala otázka týkající se výkladu unijního práva relevantní pro dotčenou věc a na vyřešení této otázky závisí rozhodnutí v dané věci.

Projednávaná věc se týká vztahu mezi svobodou projevu a informací na jedné straně a právem na ochranu osobních údajů na druhé straně. Nařízení GDPR ponechává v tomto ohledu členským státům určitý legislativní prostor pro uvážení. Švédská pravidla znamenají, že se nařízení GDPR nepoužije a že právo na ochranu osobních údajů je upraveno pravidly zákona o svobodě projevu a zákona o svobodě tisku. Pravidla zakotvená v zákoně o svobodě projevu týkající se zpracování osobních údajů upraveného v kapitole 1 článku 20 se nevztahují na takové osobní údaje, jako jsou údaje dotčené v projednávané věci. Právo na ochranu osobních údajů v souvislosti s šířením takových osobních údajů, jako jsou údaje dotčené v projednávané věci, je upraveno pouze v rámci trestněprávní odpovědnosti za pomluvu a možnosti domáhat se náhrady újmy způsobené pomluvou.

Pokud jde o rovnováhu mezi svobodou projevu a právem na ochranu osobních údajů, Soudní dvůr při výkladu směrnice o ochraně osobních údajů [směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. L 281, s. 31; Zvl. vyd. 13/15, s. 355)] rozhodl, že spravedlivou rovnováhu mezi těmito právy a zájmy je nutno posuzovat při uplatňování ustanovení vnitrostátní právní úpravy přijatých k provedení uvedené směrnice. Předkládající soud tak musí vykládat své vnitrostátní právo v souladu s uvedenou směrnicí a dbát na to, aby tento výklad nebyl v rozporu se základními právy chráněnými [unijním] právním řádem nebo s jinými obecnými zásadami [unijního] práva, jako je zásada proporcionality (viz rozsudek Soudního dvora ve věci Bodil Lindqvist[,] C-101/01[, bod 87])[.]

Okresní soud je toho názoru, že existuje prostor pro výklad, pokud jde o otázku, do jaké míry a za jakým účelem nařízení GDPR umožňuje členským státům přijmout legislativní opatření, pokud jde o zpracování osobních údajů a požadavky na vnitrostátní právní úpravu přijatou na základě tohoto nařízení, jak jsou stanoveny nařízením GDPR. Vzhledem k tomu, že unijní právo má přednost před vnitrostátní právní úpravou, je v tomto ohledu k rozhodnutí v dotčené věci nezbytné určité objasnění.

Nařízení GDPR výslovně umožňuje členským státům stanovit odchylky a výjimky pro zpracování osobních údajů mimo jiné pro novinářské účely. Nařízení GDPR nedefinuje, co se rozumí novinářskými účely. Soudní dvůr rozhodl, že tento výraz je třeba vykládat široce a že činnosti, jejichž účelem je zpřístupnit veřejnosti informace, názory či myšlenky, musí být považovány za činnosti uskutečňované pro novinářské účely, ať již je způsob přenosu jakýkoli (viz rozsudek Soudního dvora ve věci Satakunnan Markkinapörssi Oy a Satamedia Oy[,] C-73/07[, bod 61]). Soudní dvůr dále rozhodl, že totéž platí i pro údaje pocházející z dokumentů, které jsou podle vnitrostátních právních předpisů veřejné. Nebylo však dále upřesněno, zda veřejné šíření informací, názorů nebo myšlenek rovněž vyžaduje, aby docházelo k určité formě úpravy nebo zpracování toho, co je veřejnosti zpřístupňováno.

Okresní soud má za to, že není zřejmé, jakým způsobem má být nařízení GDPR v tomto ohledu vykládáno. V projednávané věci jsou tak dány důvody pro podání žádosti Soudnímu dvoru o rozhodnutí o předběžné otázce.

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Okresní soud podává Soudnímu dvoru Evropské unie žádost o rozhodnutí o následujících předběžných otázkách.

1. Umožňuje čl. 85 odst. 1 nařízení GDPR členským státům přijmout legislativní opatření nad rámec těch, která jsou povinny přijmout podle čl. 85 odst. 2 tohoto nařízení, týkající se zpracování osobních údajů pro jiné než novinářské účely nebo účely akademického, uměleckého či literárního projevu?
2. V případě kladné odpovědi na předchozí otázku: umožňuje čl. 85 odst. 1 nařízení GDPR uvedení práva na ochranu osobních údajů podle tohoto nařízení do souladu s právem na svobodu projevu a informací, čímž se rozumí, že jediným právním prostředkem nápravy, který má k dispozici osoba, jejíž osobní údaje jsou zpracovávány tak, že informace o odsouzeních v trestních věcech týkající se této osoby jsou zpřístupňovány veřejnosti na internetu za úplatu, je zahájení trestního řízení pro pomluvu nebo žaloba na náhradu újmy způsobené pomluvou?
3. V případě záporné odpovědi na první otázku nebo záporné odpovědi na druhou otázku: může činnost spočívající ve zpřístupňování veřejných dokumentů ve formě rozhodnutí o odsouzeních v trestních věcech veřejnosti na internetu za úplatu, aniž by docházelo ke zpracování či úpravě, představovat zpracování osobních údajů pro účely stanovené v čl. 85 odst. 2 nařízení GDPR?